MALTA

QORTI KRIMINALI
MALTA

ONOR. IMHALLEF
GALEA DEBONO JOSEPH

Seduta tas-6 ta' Dicembru, 2002

Numru 9/2002

Ir-Repubblika ta' Malta

Vs

Mosbah Mohsen Ben Ibrahim

Il-Qorti,

Rat l-Att tal-Akkuza numru 9 tas-sena 2002 kontra l-akkuzat Mosbah Mohsen Ben Ibrahim, li bih huwa gie akkuzat talli :

1) f'xi hin qabel it-tmienja ta' filghaxija (8pm) ta' nhar id-disgha u ghoxrin (29) ta' Marzu, tal-elfejn (2000), bla ordni skond il-ligi ta' l-awtorita' kompetenti arresta, zamm jew isekwestra lil xi persuni kontra l-volonta' taghha b'dan illi l-persuna arrestata, mizmuma jew isekwestrata giet

mhedda bil-mewt, u dana skond l-Ewwel Kap tal-Att tal-Akkuza;

2) fl-istess data u hin bi vjolenza jew b’theddid gieghel ufficjal pubbliku li jaghmel jew li ma jaghmilx xi haga li ghandha x’taqsam mal-kariga tieghu, u dana skond it-Tieni Kap tal-Att tal-Akkuza;

3) attakka jew ghamel resistenza bi vjolenza jew b’hebb ta’ xorta li ma titqiesx vjolenza pubblika, kontra persuna inkarigata skond il-ligi minn servizz pubbliku, fil-waqt li tkun tagixxi ghall-esekuzzjoni tal-ligi jew ta’ ordni moghti skond il-ligi mill-awtorita’ kompetenti, b’dan li l-attakk jew ir-resistenza sar minn tlieta minn nies jew aktar, u dana skond it-Tielet Kap tal-Att tal-Akkuza;

4) harab minn post ta’ kustodja jew ta’ piena, b’dan li l-harba saret bil-vjolenza fuq il-persuna, jew bi ksur ta’ dawn il-postijiet, u dana skond ir-Raba’ Kap tal-Att tal-Akkuza;

5) seraq vettura li tiswa aktar minn elf lira, liema serq hu kkwalifikat bil-vjolenza (numerika), valur, hin u xorta tal-haga misruqa, u dana skond il-Hames Kap tal-Att tal-Akkuza;

6) dahal b’abbuz f’dar jew lok iehor jew f’recint b’wiehed mill-mezzi msemmija fl-artikoli 264, 265 u 266 tal-kodici Kriminali, u dana skond is-Sitt Kap tal-Att tal-Akkuza;

7) kellu f’idejh jew fuqu sikkina, ta’ kull xorta li tkun b’xafra, bil-ponta jew strument iehor bil-ponta minghajr licenzja tal-Kummissarju tal-Pulizija, u dana skond is-Seba’ Kap tal-Att tal-Akkuza;

8) attakka jew ghamel resistenza bi vjolenza jew b’hebb xorta li ma titqiesx vjolenza pubblika kontra persuna inkarigata skond il-ligi minn servizz pubbliku, fil-waqt li tkun tagixxi ghall-esekuzzjoni tal-ligi jew ta’ ordni moghti skond il-ligi mill-awtorita’ kompetenti, b’dan li l-attakk jew resistenza sar minn wiehed jew tnejn minn nies, u dana skond it-Tmien Kap tal-Att tal-Akkuza;

Rat l-atti kollha proceswali, inkluzi l-atti tal-kumpilazzjoni.

Rat in Nota tal-Eccezzjonijiet tal-akkuzat tat-8 t'Awwissu, 2002 li biha eccepixxa :-

1. li hu diga gie gudikat u misjub hati fuq l-1,2,3,4 7, u 8 tal-att tal-Akkuza Nru.9 /2002 ;

2. Illi bla pregudizzju ghas-suespost , l-akkuzi fil-Kap.1 u 2 tal-Att tal-Akkuza jkopru l-istess fatti msemmija fl-akkuza fil-Kap. 4 u ghalhekk huma akkuzi dupliki u kontra l-ligi .

Rat il-lista tax-xiehda w tad-dokumenti li d-difiza behsieba tressaq ;

Rat l-verbal tas-seduta tat-18 ta' Settembru, 2002, li per mezz tieghu , Dr. Lynn Zahra , qabel ma ghaddiet biex tittratta l-mertu tal-eccezzjoni preliminari tal-akkuzat, issollevat formalment il-kwistjoni tal-ksur tal-jeddijiet tal-bniedem kif protetti taht il-Kostituzzjoni ta' Malta taht l-art. 39(9) u l-Konvenzjoni Ewropeja Dwar id-Drittijiet tal-Bniedem taht l-Art. 6 (1) , in vista tal-fatt li l-akkuzat gja gie kastigat ghall-uhud mill-fatti li jiffurmaw il-bazi tad-diversi kapi tal-Att tal-Akkuza u ghalhekk formalment qed titlob li din il-Qorti tirreferixxi din il-kwistjoni lill-Qorti Civili Prim' Awla (Sede Kostituzzjonali) ghad-decizjoni fuq dan il-punt .

Rat il-verbal tal-istess seduta li per mezz tieghu Dr. Anthony Barbara ghall-Prosekuzzjoni , in vista partikolarment tad-decizjoni tal-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem fl-ismijiet Engel and others vs. The Kingdom of the Netherlands" tat-8 ta' Gunju, 1976 ,liema decizjoni diga hemm riferenza ghaliha fl-atti tal-process a folio 570 et seq., eccepixxa li t-talba tal-akkuzat hija frivola w vessatorja ;

Rat ukoll il-verbal tal-istess seduta li bih id-Difiza w l-Prosekuzzjoni qablu li f'kaz li din il-Qorti tiddeciedi li l-punt kostituzzjonali sollevat huwa frivolu w vessatorju , tkun tista' tghaddi biex tiddeciedi z-zewg eccezzjonijiet

preliminari tal-akkuzat ; bil-fakolta' lill Prosekuzzjoni w d-Difiza li jipprezentaw noti ta' riferenzi b'kopji informi tas-sentenzi jew awturi li jaghmlu riferenza ghalihom sal-ahhar t' Ottubru, 2002; u bil-fakolta li l-kawza tigi rikjamata ghas-sentenza jew provvediment ghall-data aktar vicina minn dik tas-7 ta' Jannar, 2003 li ghaliha giet differita;

Semghet it-trattazzjoni tal-Prosekuzzjoni u d-Difiza kemm dwar l-ilment kostituzzjonali kif ukoll dwar il-mertu tal-eccezzjonijiet preliminari tal-akkuzat ;

Rat in-Nota tal-Prosekuzzjoni tas-17 t' Ottubru, 2002 li biha esebiet kopja tad-decizjoni tat-8 ta' Gunju, 1976 fil-kaz ta' ENGEL & OTHERS;

Rat l-ordni Taghha li biha ordnat li l-kawza tigi rikjamata ghas-seduta tal-lum

Ikkonsidrat ;

Illi din il-Qorti trid fl-ewwel lok u in linea preliminari tinvesti il-kwistjoni tal-allegat ksur tad-drittijiet fondamentali tal-bniedem sollevata mid-difiza li biha qed titlob riferenza lill-Prim' Awla tal-Qorti Civili , Sede Kostituzzjonali , u dana ghax l-akkuzat gja gie kastigat ghall-istess fatti li huma l-mertu ta' diversi Kapi tal-Att tal-Akkuza , meta kontra tieghu ttiehdu passi mill-Awtoritajiet tal-Habs.

Illi l-akkuzat f' l-att ta' Akkuza in kwistjoni qed jigi akkuzat hekk :-

TAHT KAP BL-OFFIZA TA'
BI KSUR TAL-ARTIKOLI
1 Sekwestru ta' SCO 40 u CO 70 ufficjali pubblici
86 u 87 (c) Kap.9 .
u theddid bil-mewt tal-istess ufficjali .
2. vjolenza u theddid biex igieghel ufficjali pubblici
ma 91 tal-Kap.9
jaghmlux dak li ghandhom jaghmlu
3 attakk u rezistenza bi vjolenza u hebb kontra
per 96(b) tal-Kap.9

inkarikati minn servizz pubblku skond il-ligi
4 harba mill-habs
152 tal-Kap.9
5 serq ta' vettura li tiswa aktar minn elf lira ,kwalifik 261 (a)(c)(f)(g),262
(b),267,270,271(g)

277(a) 279(b),Kap.9
6 Dhul b'abbuz fi djar jew recint
264,265,266 u 330(b)
Kap.9
7 Pussess t'arma improprja bil-ponta bla licenzja 13(1) u 19 , Kap.66
8 Attakk u rezistenza fuq Pulizija f'Ghajn Tuffieha 96(a) , Kap.9

Illi l-akkuzat jirrizulta li gie mghoddi passi dixxiplinari quddiem il-Bord tad-Dixxiplina fil-Habs Civili ta' Kordin li fl-4 t'April, 2000 tah kastig minn liema decizjoni w kastig hu appella quddiem it-Tribunal tal-Appell li ddecieda finalment dwar dan l-appell fit-2 ta' Mejju, 2000 (Dok. C, anness man-nota tal-eccezzjonijiet tal-akkuzat) billi cahad l-appell ghajr dwar l-item "S" li gie invokat inutilment u ghalhekk ikkancella l-kastig impost ghal dan l-item , u b'hekk l-akkuzat kien instab hati definittivament u kastigat ta' ksur tar-Regolamenti tal-1995 dwar il-Habs u b'mod partikolari tal-paragrafi segwenti tar-regolament 74 :-

(b) assalt ta' persuna

(c) cahad access ghal xi parti mill-habs lil xi ufficjal tal-habs;

(e) ipperikola s-sahha jew is-sikurezza personali ta' ohrajn ;

(f) fixkel ufficjal tal-habs fl-esekuzzjoni tad-dmirijiet tieghu

(g) (i) kellu fil-pussess tieghu xi oggett ipprojbit jew mhux awtorizzat ;

(j) ha, minghajr awtorita' jew raguni legittima , xi oggett li kien jappartjeni lil persuna ohra jew lil habs;

(m) assenta ruhu minn xi post fejn huwa kien mehtieg li jkun jew kien prezenti f'xi post fejn ma kienx awtorizzat li jkun;
(o) wera nuqqas ta' rispett lejn ufficjal tal-habs jew lejn xi persuna li tkun qed izzur il-habs;
(p) dagha jew uza kliem jew imgieba ta' theddid , abbuzivi , oxxeni jew insolenti ;
(t) zamm xi persuna kontra l-volonta' taghha ;
(u) harab waqt li kien mizmum jew meqjus li kien mizmum il-habs
(w) b'kull mod iehor li jkun ghamel reat kontra l-buon ordni u d-dixxiplina.

L-akkuzat , bis-sahha tar-Regolament 77 tal-istess Regolamenti bl-eccezzjoni tal-"item" "w" li dwaru ma inghata ebda kastig , gie moghti l-piena massima ta' 30 jum rekluzjoni f'cella ghal kull wahda mill-"items" fuq imsemmija flimkien mall-piena massima ta' 120 jum ta' tnaqqis mis-sentenza ("remission of sentence") ghal kull wahda minn dawk l-"items" , bl-eccezzjoni tal-"items" "t" u "u" , fejn il-piena imposta kienet ta' 365 jum telf ta-"remission".

Illi ma hemmx dubju li uhud mill-fatti kontemplati fil-passi dixxiplinari kontra l-akkuzat jirrigwardaw l-istess fatti konnessi mall-allegata harba mill-habs tal-akkuzat ,fid-29 ta' Marzu, 2000 u l-allegati ncidenti li akkompanjaw tali harba li huma l-mertu ta' diversi kapi tal-Att tal-Akkuza , partikolarment dawk imsemmija fil-kapi 1,2,3,4 u 7 .

Illi l-ewwel kwistjoni li trid tinvesti din il-Qorti hija jekk il-fatt li issa li l-akkuzat qed jigi processat quddiem din il-Qorti ghall-istess fatti jikkostitwix ksur tad-drittijiet fondamentali tieghu kif protetti bl-art. 39 (9) tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Art.6 (1) tal-Konvenzjoni Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem .

Ikkonsidrat ;

Li din il-kwistjoni kienet gja giet sollevata mill-abbli difensur tal-akkuzat fil-kors tal-atti tal-kompilazzjoni u precizament b'verbal tal-10 ta' Jannar, 2001 , fejn l-

istess difensur issottomettiet li l-imputat kien diga' inghata kastig fuq l-istess fatti li diga jinsab akkuzat bihom quddiem il-Magistrat , waqt proceduri dixxiplinarji mill-awtoritajiet tal-habs u ghalhekk japplika d-dritt Kostituzzjonali tas-Section 39 (9) igifieri li d-drittijiet fondamentali tal-imputat kienu qed jigu miksurin bl-imputazzjonijiet li kellu quddiem dik il-Qorti u li l-proceduri dixxiplinarji li ghadda minnhom l-imputat fil-habs kienu fil-fatt jammontaw ghall-proceduri kriminali , pero' minghajr il-garanzija li ghandu kullhadd taht il-Kostituzzjoni u taht l-artiklu 6 in linea ma sentenzi tal-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem,specjalment “Campbell and Fell” tal-1986. Ghalhekk hi talbet lill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja sabiex taghmel riferenza Kostituzzjonali lill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fuq dan il-punt u cioe' jekk id-disciplinary proceedings jammontawx ghall-proceduri kriminali w allura l-imputat m'ghandux jigi soggett illi jghaddi minn proceduri godda fuq l-istess fatt . (fol.544 tal-atti tal-kumpilazzjoni) . In sostenn tat-tezi taghha umbaghad id-difensur ipprezentat Nota tal-Osservazzjonijiet (fol.551) u esebiet kopji ta' diversi sentenzi tal-Qorti Ewropeja (Fols. 553 sa 630 tal-atti tal-kompilazzjoni) .

Illi pero' l-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja b'Digriet Taghha tas-16 ta' Jannar, 2001 kienet astjeniet milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tat-talba tal-imputat fuq imsemmija w dana stante li dik il-Qorti rriteniet li f'dak l-istadju ma kellhiex aktar kompetenza oltre dak dikjarat fl-artikolu 405 tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta' Malta cioe' dik li tisma x-xiehda tad-Direttur tal-Facilita' Korrettiva ta' Kordin rikjesta mill-imputat. (fol.632)

Di fatti fis-seduta tal-10 ta' Jannar, 2001 (Fols. 545-548) kien xehed id-Direttur tal-Habs li kkonferma li l-akkuzat bhala rizultat tal-passi dixxiplinarji li ttiehdu kontra tieghu fil-habs kien tilef 1930 jum “remission” w apparti dan kien inghata decizjoni ta' “solitary confinement” cioe' “self committment” li joqghod fic-cella. Qal ukoll li skondu l-proceduri li nstemghu quddiem il-Board huma indipendenti mill-proceduri tal-Qorti u li r-”remission” mhux

dritt li hu intitolat ghalih l-imputat u prigunier jiehu r-”remission” biss jekk igib ruhu tajjeb fil-habs.

Illi l-akkuzat rega ssoleva l-istess ilment Kostituzzjonali appena deher ghall-ewwel darba quddiem din l-Onorabbli Qorti biex jigu trattati l-eccezzjonijiet preliminari tieghu w dana anki ghaliex ovvjament , jekk il-proceduri dixxiplinari li ttiehdu kontra tieghu jigu interpretati bhala li huma ta’ indoli kriminali , allura dan jincidi bis-shih fuq l-ewwel eccezzjoni tieghu tan’”ne bis in idem” li hu dritt garantit mill-art. 39(9) tal-Kostituzzjoni ta’Malta.

Illi l-artikolu 39 (9) tal-Kostituzzjoni ta’ Malta nvokat mid-difiza jghid testwalment li :-
“Ebda persuna li turi li tkun ghaddiet proceduri quddiem xi QORTI KOMPETENTI GHAL REAT KRIMINALI (emfasi ta’ din il-Qorti) u/ jew tkun giet misjuba hatja jew liberata ma ghandha terga’ tghaddi proceduri ghal dak ir-reat jew ghal xi reat kriminali iehor li ghalih setghet tigi misjuba hatja fil-proceduri ghal dak ir-reat .....”

Izda l-proviso ghal dan is-sub-artikolu jipprovdi li :-

“Izda ebda haga f’xi ligi m’ghandha titqies li tkun inkonsistenti ma jew bi ksur ta ’ dan is-subartikolu minhabba biss li tawtorizza xi Qorti li taghmel proceduri kontra membru ta’ korp dixxiplinat ghal reati kriminali nonostante kull proceduri u dikjarazzjoni ta’ htija jew liberazzjoni ta’ dak il-membru skond il-ligi dixxiplinarja ta’ dak il-korp , imma hekk illi kull Qorti li tkun hekk tiggudika dak il-membru u li hekk issibu hati ghandha meta tikkundannah ghal xi piena tiehu kont ta’ kull piena moghtija lilu skond dik il-ligi dixxiplinarja .“

Illi skond l-art. 47 (1) tal-Kostituzzjoni ta‘ Malta “Membru” “ dwar korp dixxiplinat , tinkludi kull persuna , li skond il-ligi li tirregola d-dixxiplina ta’ dak il-korp , tkun soggetta ghal dik id-dixxiplina .“ u “korp dixxiplinat” ifisser “inter alia” “(d) is-servizz tal-habs ta’ Malta” u “ligi dixxiplinarja “ “inter alia”, tfisser : “ligi li tirregola d-dixxiplina.. (b) ta’ persuni li jkunu qed jiskontaw kundanna ta’ habs” Umbaghad “Qorti” fl-istess artikolu giet defenita bhala

“Qorti f’ Malta li ma tkunx Qorti mwaqqfa bi jew skond ligi dixxiplinarja ...”

Illi umbaghad ir-Regolament 87 tar-Regolamenti tad-dixxiplina tal-Habs jghid testwalment li :-

“Proceduri kriminali mehuda kontra prigunier f’xi Qorti , dwar fatt li x’aktarx ikun jiggustifika proceduri dixxiplinarji , ma ghandhomx iwaqqfu l-proceduri dixxiplinarji kontra dak il-prigunier ghal xi ksur tad-dixxiplina taht dawn ir-regolamenti.”

Issa hu ovvju li din il-protezzjoni kostituzzjonali minn process doppju skond il-Kostituzzjoni tinghata biss meta l-ewwel proceduri ikunu ittiehdu quddiem “Qorti kompetenti” u ghall-”reat kriminali”. L-akkuzat kien gie gudikat mhux minn xi “Qorti” fis-sens tad-definizzjoni fuq citata izda mill-Bord tad-Dixxiplina tal-Habs li jiffunzjoni taht il-ligi dixxiplinarja li tirregola s-servizz tal-habs u l-persuni hemm detenuti b’kundanna u l-htija w kastig tieghu kienu gew konfermati mit-Tribunal tal-Appell li ukoll jinsab imwaqqaf taht ir-Regolamenti dixxiplinarji tal-Habs u dawn mhumiex “Qrati” kompetenti biex jiggudikaw reati kriminali , ghax il-Qrati kompetenti biex jiggudikaw reati kriminali huma l-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta’ Gudikatura Kriminali, l-Qorti Kriminali , w l-Qorti tal-Appell Kriminali fil-gurisdizzjoni inferjuri u superjuri taghha w ebda enti ohra.

Illi l-Prosekuzzjoni ssottomettiet li skond il-ligi domestika taghna l-ksur tar-regolamenti tal-habs ma jidhirx li jikkostitwixxi reat kriminali imma biss ksur ta’ regolamenti nterni ta’ dixxiplina ntizi biex il-habs ikun jista’ jigi amministrat b‘mod tajjeb u b’sikurezza ghall-ufficjali tal-habs u ghall-istess prigunieri jew detenuti . Huma ghandhom elementi li ghalkemm jistghu jixbhu lil xi reati kontemplati fil-Kodici Kriminali mhumiex identici ghalihom u jimportaw kastig jew piena ghal kollox differenti minn dak kontemplat mill-Kodici Kriminali ghall-reati simili jew relatati .

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti , konsidrat biss taht l-ottika tal-Kostituzzjoni u l-ligi domestika Maltija "ut sic" , l-Att tal-Akkuza odjern , in kwantu jittratta f' diversi kapi tieghu fatti li taghhom l-akkuzat gie kastigat mill-awtoritajiet tal-habs , ma jidhirx li jilledi d-drittijiet fondamentali kif protetti fl-artikolu 39 (9) tal-Kostituzzjoni li qed jigi nvokat mill-akkuzat .

Illi pero' l-akkuzat qed jilmenta ukoll minn ksur tal-art. 6 (1) tal-Konvenzjoni Ewropeja li llum tifforma parti mill-"corpus juris" Malti skond il-Kap. 319 tal-Ligijiet ta'Malta . Dan l-artikolu jiddisponi li :-

"Fid-decizjoni tad-drittijiet civili u ta' l-obbligi tieghu jew ta' xi akkuza kriminali kontra tieghu , kullhadd huwa ntitolat ghall smigh imparzjali u pubbliku fi zmien ragonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali imwaqqaf b'ligi ...."

F'dan l-artikolu ma jissemmiex espressament id-dritt li persuna ma tigix gudikata darbtejn ghall-istess fatt. Imma hu risaput li l-Article 6 tal-Konvenzjoni , fil-kors taz-zmien , iggenera korp konsiderevoli ta' gurisprudenza u "interpretative case law" kemm tal-istess Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem kif ukoll tal-Commission . Di fatti , kif gie ritenut mill-Qorti Kostituzzjonali fis-sentenza taghha tal-20 ta' Novembru, 2000, fil-kawza "Melchior Spiteri vs. Avukat Generali":-

"Hu wkoll pacifiku llum fost l-awturi illi l-fatt illi l-principju tan-ne bis in idem gie espressament rikonoxxut bhala li jikkostitwixxi dritt fondamentali ta' l-individwu fil-Protocol numru 7 , bl-ebda mod ma jfisser illi tali dritt ma kienx jista' jigi , kif kien fil-fatt gie dezunt b'sentenzi ta' l-organi gudizzjarji Ewropej , bhala nvoluti fid-drittijiet fondamentali ghal smiegh xieraq protetti bl-artikolu 6 tal-Konvenzjoni" .

"The fact that freedom from double jeopardy (ne bis in idem - autre fois acquit)
is guaranteed by the Seventh protocol of the Convention for the parties thereto,
does not necessarily mean that it is not protected by article 6 (1) for

the Convention parties as a whole ."
(HARRIS,BOYLE,WARBICK :
LAW OF THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS
pg.217 et seq.) "

Kemm id-Difiza kif ukoll il-Prosekuzzjoni ghamlu riferenza ghall-kaz ta' "Engels and others vs. The Kingdom of the Netherlands" (fols.570-599 tal-atti tal-Kompilazzjoni) deciz mill-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem fit-2 ta' Gunju, 1976 . Dan kien kaz in konnessjoni ma passi w proceduri dixxiplinari li kienu ttiehdu kontra membri tal-armata Olandiza . Ghalkemm f'dan il-kaz pero' ma jidhirx li giet investita "ut sic" il-kwistjoni tar-"res judicata" jew tan-"ne bis in idem" li qed tigi sollevata f'dan il-kaz bhala bazi tal-ksur ta' xi dritt fondamentali tal-bniedem imma vjolazzjonijiet ta' xort' ohra , dik il-Qorti kienet ghamlet certi pronuncjamenti dwar l-applikabilita' tal-Art. 6 . ghal proceduri dixxiplinarji li umbaghad taw lok ghall-evoluzzjoni ulterjuri f' gudizzji ohra sussegwenti kemm tal-Commission kif ukoll tal-istess Qorti Ewropeja dwar il-koncett hekk imsejjah "the autonomous meaning of Criminal Charge" (ara. C.J.F.KIDD - "Disciplinary Proceedings and the Right to a Fair Criminal Trial Under the European Convention on Human Rights" - INTERNATIONAL AND COMPARATIVE LAW QUARTERLY" [Vol.36 - October 1987 - pp. 857-872])

Il-Qorti Ewropeja fil-kaz ta' Engel spjegat in-necessita' prattika li tigi addottata nterpretazzjoni oggettiva w awtonoma tal-frazi "criminal charge" li ma tkunx tiddependi necessarjament mid-definizzjoni li tkun tinsab fil-ligi domestika tal-Convention States.

Illi fejn l-Istat membru tal-Konvenzjoni jkun jiddefenixxi l-ksur ta' regoli dixxiplinarji bhala reat kriminali , allura tigi addottata dik id-definizzjoni , izda fejn l-istat membru - fil-ligi domestika tieghu - jiddefenih biss bhala ta' natura dixxiplinari, allura fejn jinstab minn analisi komparattiva w fuq bazi ta' "common denominator approach" li proceduri simili huma konsidrati bhala li huma ta' natura penali mill-Istati membri tal-Konvenzjoni jew minn numru

preponderanti taghhom , x'aktarx li l-interpretazzjoni li tagfhti l-Konvenzjoni tkun tirrifletti din l-ahhar fehma w tipprevali fuq is-sinifikat w interpretazzjoni moghtija mill-ligi domestika tal-pajjiz membru li kontra tieghu tkun saret applikazzjoni quddiem il-Qorti Ewropeja.

Illi gew stabiliti ghadd ta' kriterji mill-Qorti Ewropeja fil-kaz ta' Engel dwar kif wiehed ghandu jistabilixxi jekk passi dixxiplinari ghall-ksur ta' regoli dixxiplinarji humiex ta' natura penali . L-ewwel kriterju hu li fejn il-ligi domestika stess tikklasifika dan il-ksur ta' regolamenti dixxiplinarji bhala ta' natura kriminali , allura l-garanziji applikabbli taht il-Konvenzjoni japplikaw ghal dawk il-proceduri. Fejn invece l-Istat koncernat ikun ghazel li jipprocessa l-awtur ta' "mixed offence" fil-kamp dixxiplinarju minnflok fil-kamp penali , allura jittiehdu in konsiderazzjoni it-tieni u t-tielet kriterji hawn taht imsemmija li per mezz taghhom jista' xorta wahda jirrizulta li dawk il-proceduri dixxiplinarji jkunu nvolvew id-determinazzjoni ta' "criminal charge" ghall-fini tal-Konvenzjoni .

It-tieni kriterju jirrigwarda n-natura nerenti tal-offiza dixxiplinari. Fejn il-ksur li bih ikun gie akkuzat l-awtur fi proceduri dixxiplinari ghandu natura penali inerenti w fejn "its 'very nature' is criminal - that is strong evidence that the automnomous Convention meaning has been satisfied." "This is where the comparative or common denominator approach is particularly relevant ." "Another pointer to such a nature is where the disciplinary offence could have been prosecuted as a criminal offence in the law of the respondent State , i.e. that it is a "mixed offence".

It-tielet kriterju jemani minn-natura w severita' tal-kastig massimu potenzjali li jkun hemm ghal dak il-ksur. Fejn ikun hemm kastig ta' habs jew deprivazzjoni serja tal-liberta' bhala kastig possibbli fil-proceduri dixxiplinarji , dan hu indikattiv li "the charge is criminal". Kien dan l-ahhar kriterju li fil-kaz ta' Engel wassal lill-Qorti Ewropeja biex tippronunzja ruha li , ghaliex il-proceduri dixxiplinarji kienu ta' natura kriminali fil-kaz biss ta' uhud mill-

applikanti w dawn kienu saru bil-maghluq , allura kien hemm ksur tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni.

Fit-trattazzjoni orali taghha quddiem din il-Qorti , l-abbli difensur ghamlet ukoll riferenza ghas-sentenza tal-Qorti Ewropeja “Ozturk vs. Germany” [6.E.H.R.R. 409 tal-21 ta' Frar, 1984] (fols. 554-569 tal-atti tal-Kompilazzjoni) fejn ukoll gew segwiti il-kriterji enuncjati fil-kaz ta' Engel et . u ghas-sentenza tal-istess Qorti Ewropeja fl-ismijiet “Campbell and Fell vs. The United Kingdom” [(1985) 7 E.H.R.R.. 165] (fols. 600-630 tal-kumpilazzjoni) . F'din is-sentenza l-Qorti Ewropeja kienet irriteniet b'maggoranza ta' erba kontra tlieta li l-protezzjoni tal-Konvenzjoni kienet invokabbli mill-applikant Campbell ghax il-proceduri li kienu saru quddiem il-Board of Visitors li kien sab lil Campbell hati ta' ksur tal-Prison Rules 1964 maghmula taht il-Prison Act 1952 u cioe' t' ammutinament fil-habs u feriti gravi fuq ufficjal tal-habs, kienu jinvolvu “the determination of a criminal charge” . Ghalhekk il-fatt li dawk il-proceduri kienu saru bil-maghluq u li l-hati kien gie michud lilu d-dritt li jkun assistit minn avukat kienu lezivi tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni. Biex il-Qorti, fil-maggoranza taghha , waslet ghal din id-decizjoni , qieset it-tieni kriterju fuq espost u cioe' tal-”very nature of the offences” li kienu gravi kemm taht ir-regolamenti tal-habs u setghu ukoll taw lok kemm ghall-proceduri dixxiplinari kif ukoll ghall-proceduri kriminali taht il-ligi domestika w ghalhekk kienu of “an inherently criminal nature” . Skond il-Qorti ,t-tielet kriterju ta' Engel kien ukoll applikabbli ghax l-akkuzat kien tilef 570 jum “remission” u l-Qorti , fil-maggoranza taghha , rriteniet li it-telf tar-”remission “ kellu jigi konsidrat bhala kastig u mhux bhala telf ta' xi privilegg.

Illi dan l-ahhar kaz citat , ghalkemm ma jittrattax “ut sic” il-kwistjoni ta' “ne bis in idem” li qed jissolleva l-akkuzat fil-kaz odjern, u ghalkemm ukoll gibed certa kritika mill-awturi w anki kien karatterizzat minn opinjonijiet dissenzjenti mill-minoranza tal-Imhallfin li ma qablux mad-decizjoni maggoritarja, johloq certa prejokkupazzjoni f' mohh din il-Qorti , ghaliex jekk wiehed ghandu jsegwi l-precedenti enuncjati mill-Qorti Ewropeja fl-

interpretazzjoni tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni , stante s-somiljanza kbira li ghandu mall-kaz in ezami pendenti quddiem din il-Qorti, jista' jaghti lok ghall-interpretazzjoni li l-proceduri li kienu ttiehdu taht ir-Regolamenti tal-Habs fuq imsemmija kontra l-akkuzat odjern kienu ta' natura kriminali - minkejja d-dispozizzjonijiet tal-Kostituzzjoni ta' Malta fuq citati w kull definizzjoni taghhom bhala proceduri dixxiplinarji taht il-ligi domestika Maltija w ergo fil-proceduri pendenti quddiem din il-Qorti l-akkuzat jista' talvolta jigi konsidrat li qed jigi akkuzat ghat-tieni darba bl-istess "reati kriminali" .

Illi ghalhekk din il-Qorti ma thossx li tista' tiddisponi minn dan l-ilment billi tiddikjarah bhala wiehed "frivolu w vessatorju", meta jitqies fid-dawl tal-gurisprudenza tal-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem fuq citata u meta jincidi direttament u necessarjament fuq l-import tal-ewwel eccezzjoni preliminari tieghu ta' "ne biss in idem" .

Illi l-Art. 46 (3) Tal-Kostituzzjoni ta' Malta jipprovdi li jekk f'xi proceduri f' xi Qorti li ma tkunx il-Prim' Awla tal-Qorti Civili jew il-Qorti Kostituzzjonali tqum xi kwistjoni dwar il-ksur ta' xi wahda mid-dispozizzjonijiet ta' l- artikoli 33 sa 45 tal-Kostituzzjoni , dik il-Qorti ghandha tibghat il-kwistjoni quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Civili kemm il-darba fil-fehma taghha t-tqanqil tal-kwistjoni ma tkunx semplicement frivola jew vessatorja; w dik il-Qorti ghandha taghti d-decizjoni taghha fuq kull kwistjoni mibghuta quddiemha skond dan is-subartikolu w l-Qorti li quddiemha tkun qamet il-kwistjoni ghandha tiddisponi mill-kwistjoni skond dik id-decizjoni tal-Prim' Awla tal-Qorti Civili.

Ghalhekk, rinfaccjata b'din il-pregudizzjali sollevata mill-akkuzat u talba biex din il-Qorti tirriferixxi l-kwistjoni lill-Qorti Civili , Prim' Awla , din il-Qorti ser ikollha , a tenur tal-artikolu 46 (3) tal-Kostituzzjoni , tibghat, kif qed tibghat , il-kwistjoni quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Civili biex taghti d-decizjoni taghha fuq il-kwistjoni kostituzzjonali sollevata mill-akkuzat skond il-verbal tas-seduta tat-18 ta'Settembru, 2002, u dana skond il-ligi u tiddifferixxi l-kawza "sine die" sakemm ikun hemm ezitu definittiv fil-

proceduri li ser isiru b'konsegwenza ta' din ir-referenza kostituzzjonali .

(ft) Joseph G. Galea Debono
Imhallef

John Farrugia
Dep. Registratur

6.12.02